

Sygn. akt IVU 2001/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 marca 2013 r.

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Hanna Cackowska-Frank

Protokolant referent stażysta Ewelina Górna

po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2013 r. w Toruniu

sprawy **A. D.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

w przedmiocie skargi o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu - IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 listopada 2011 r., sygn. akt IVU 2193/11

1. **umarza postępowanie w części dotyczącej podjęcia wypłaty emerytury na rzecz ubezpieczonej od dnia 22 listopada 2012 r.;**
2. **oddala skargę w pozostałej części;**
3. **zawarty w skardze wniosek o spłatę świadczenia wraz z odsetkami i uwzględnieniem waloryzacji oraz wniosek o przeliczenie świadczenia ze względu na staż pracy i ustalenie podstawy wymiaru emerytury z zastosowaniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T..**

SSO Hanna Cackowska-Frank

Sygn. akt IV U 2001/12

UZASADNIENIE

A. D. złożyła skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z 24 listopada 2011r., sygn. akt IV U 2193/11., wskazując jako podstawę wznowienia art. 401¹ k.p.c. w związku wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012 r., sygn. akt K 2/12, (Dz. U. z 22 listopada 2012 r., poz. 1285).

Ubezpieczona wniosła:

- o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z 24 listopada 2011r., sygn. akt IV U 2193/11 i wypłatę świadczenia za okres od 1 października 2011r.,
- o spłatę świadczenia wraz z odsetkami za okres od 1 października 2011r. z uwzględnieniem waloryzacji świadczeń za 2011r. i 2012r.,

- o przeliczenie świadczenia ze względu na staż pracy oraz z ustaleniem podstawy wymiaru emerytury z zastosowaniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu od daty 1 marca 2012r.

W uwzględnieniu faktu podjęcia przez organ rentowy wypłaty emerytury od 22 listopada 2012r. ubezpieczona przyłączała się do wniosku organu rentowego o umorzenie postępowania w tym zakresie (vide: oświadczenie ubezpieczonej na rozprawie w dniu 13.02.2013r., k- 21 akt).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na skargę i w piśmie procesowym z 28.01.2013r. wniósł:

- o oddalenie skargi w zakresie zawieszenia wypłaty emerytury od 1 października 2011r. do 21 listopada 2012r.
- o umorzenie postępowania w zakresie, w jakim organ rentowy uwzględnił roszczenie ubezpieczonej decyzją z 24.01.2013r.

Organ rentowy wskazał, że z komunikatu prasowego Trybunału Konstytucyjnego wydanego na rozprawie dotyczącej uzyskania prawa do emerytur bez rozwiązania stosunku pracy (sygn. akt K 2/12) wynika, że z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw traci moc art. 28 ustawy zmieniającej z dnia 16 grudnia 2010r. w zakresie, w jakim przewiduje stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., natomiast art. 103a pozostaje nadal w obrocie prawnym i znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury w momencie jego wejścia w życie i później tj. od 1 stycznia 2011r. Z uwagi na powyższe decyzją z 24 stycznia 2013r. organ rentowy wznowił ubezpieczonej wypłatę emerytury poczynając od dnia 22 listopada 2012 r. (tj. od dnia, w którym został opublikowany wyrok Trybunału Konstytucyjnego).

Sąd ustalił, co następuje:

A. D. urodziła się (...). W dniu 28 listopada 2007r. ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę. Do wniosku dołączyła zaświadczenie KRUS OR w G. z 7.12.2007r., z którego wynikało, że jest zatrudniona w tamtejszej placówce od 1.04.1992r. w pełnym wymiarze czasu pracy.

Decyzją z 12.12.2007r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał A. D. prawo do emerytury od 1 listopada 2007r., jednocześnie wstrzymując wypłatę emerytury ze względu na kontynuowanie zatrudnienia.

Dowód: - wniosek o emeryturę – k. 1-5 akt emerytalnych,

- zaświadczenie – k. 63 akt emerytalnych.

- decyzja z 12.12.2007 r. – k. 75-76 akt emerytalnych.

W dniu 15.01.2009r. ubezpieczona złożyła wniosek o odwieszenie wypłaty emerytury.

Decyzją z 26.01.2009r. organ rentowy podjął wypłatę emerytury na rzecz ubezpieczonej od 1 stycznia 2009r.

Dowód: - wniosek z 14.01.2009r., k- 81 akt emerytalnych,

- decyzja z 26.01.2009r., k-97 akt emerytalnych.

Decyzją z 27 września 2011r. (o numerze: (...)-1/10/E), wydaną z urzędu, ZUS Oddział w T. wstrzymał ubezpieczonej wypłatę emerytury od 1 października 2011r. – z powodu kontynuowania zatrudnienia (tj. z uwagi na brak rozwiązania stosunku pracy). Ubezpieczona nadal pozostawała pracownikiem KRUS OR w G.. Wydając powyższe rozstrzygnięcie organ rentowy powołał się na przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r., nr 257, poz. 1726, ze zm.).

Odwołanie ubezpieczonej od wymienionej wyżej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z 24 listopada 2011r. (sygn. akt IV U 2193/11). Powyższe orzeczenie uprawomocniło się w dniu 24 grudnia 2011r.

Dowód: - decyzja ZUS z 27.09.2011 r. – k. 175 akt emerytalnych.

- wyrok z 24.11.2011r., k- 12 akt Sądu Okręgowego w Toruniu

o sygn. IV U 2257/11.

Organ rentowy decyzją z 24 stycznia 2013 r. wznowił wypłatę świadczenia emerytalnego A. D. od 22 listopada 2012 r. oraz w załączniku do tej decyzji uchylił decyzję z 27 września 2011r. w części dotyczącej zawieszenia wypłaty emerytury od 22 listopada 2012r.

Dowód: - decyzja ZUS z 24.01.2013 r. z załącznikiem, k- 211-212 akt emerytalnych.

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny był bezsporny i został ustalony na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy IV U 2193/11, których prawdziwość nie budziła wątpliwości Sądu i nie była kwestionowana przez strony.

Na wstępie wyjaśnić należy, że instytucja wznowienia postępowania opiera się na przysługującej poza tokiem instancji skardze o reasumpcję wadliwego postępowania i zastąpienie zapadłego wyroku nowym orzeczeniem. Wznowienie postępowania prowadzi zatem do ponownego rozpoznania sprawy, począwszy od momentu, od którego postępowanie dotknięte było wadą, stanowiącą podstawę wznowienia.

Zgodnie z przepisem art. 412 § 1 k.p.c. – Sąd rozpoznaje sprawę na nowo w granicach, jakie określa podstawa wznowienia. Wynika stąd zakaz brania pod uwagę innych podstaw wznowienia niż przytoczone przez stronę w skardze i uwzględnione przy wznowieniu. Sąd orzekający w postępowaniu wznowionym ogranicza więc rozpoznanie sprawy do rozstrzygnięcia, jaki wpływ miała uwzględniona (powołana w skardze) podstawa wznowienia na wynik prawomocnie zakończonej sprawy (tak też SN w wyroku z 19.01.2012r., sygn. akt: I PK 82/11; LEX nr 1162646). Z przepisu art. 412 § 1 k.p.c. wynika zatem, że Sąd nie rozpoznaje sprawy po raz kolejny w pełnym zakresie, tak jak czynił to Sąd meriti, którego procedowania dotyczy wada powołana jako podstawa wznowienia. Sąd związany jest podstawą wznowienia podaną w skardze. Zatem skarżący, opierający skargę na konkretnej podstawie wznowienia, ukierunkowuje czynności Sądu na ustalenie, czy podana w skardze podstawa wznowienia zaistniała oraz - w przypadkach przewidzianych w przepisach art. 403 i 404 k.p.c. - czy miała istotny wpływ na treść wyroku zaskarżonego skargą (tak SN w wyroku z dnia 30 czerwca 2011 r., sygn. akt: III CSK 311/10; LEX nr 960541).

Zgodnie z treścią art. 401¹ k.p.c. podstawą wznowienia postępowania może być wydanie przez Trybunał Konstytucyjny orzeczenia o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego zostało wydane orzeczenie. Termin do wystąpienia ze skargą o wznowienie postępowania wynosi w takim przypadku trzy miesiące licząc od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego (art. 407 § 2 zd. 1 k.p.c.).

Skarga A. D. o wznowienie postępowania Sądu Okręgowego w Toruniu w sprawie o sygn. akt IV U 2193/11 nie jest uzasadniona, co skutkuje jej oddaleniem.

W przedmiotowej sprawie ubezpieczona oparła swoją skargę o wznowienie postępowania na wydanym przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z dnia 13 listopada 2012 r. (sygn. akt K 2/12; sentencja została ogłoszona 22 listopada 2012 r. w Dz. U. z 2012 r., poz. 1285).

W myśl przepisu art. 103 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j.: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227, ze zm., nazywanej w dalszej części niniejszego uzasadnienia „ustawą emerytalną”) – prawo do emerytur i rent ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu na zasadach określonych w art. 103a-106. Przepis art. 103 ust. 2 ustawy emerytalnej stanowi, iż przepisu ust. 1 nie stosuje się do emerytów, którzy ukończyli 60 lat (kobiety) lub 65 lat (mężczyźni), z zastrzeżeniem art. 103a.

Z kolei zgodnie z przepisem art. 103a ustawy emerytalnej – prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Cytowane wyżej przepisy zostały znowelizowane przez art. 6 ustawy z dnia 16 grudnia 2010r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726, określanej dalej „ustawą nowelizującą”). Przepis art. 6 ustawy nowelizującej w punkcie 1 zmienił brzmienie art. 103 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, a w punkcie 2 dodał do ustawy emerytalnej nowy przepis, tj. art. 103a. Ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem 1 stycznia 2011r. (art. 30 tej ustawy). Zgodnie z art. 28 ustawy nowelizującej do emerytur przyznanych przed dniem wejścia w życie tej ustawy przepisy ustawy emerytalnej w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, stosuje się, poczynając od dnia 1 października 2011r.

Wobec powyższego art. 28 ustawy nowelizującej z dnia 16 grudnia 2010 r. przesądził o zastosowaniu nowego, dodanego art. 103a ustawy emerytalnej, również do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury na mocy wcześniejszych przepisów, czyli również do emerytów którzy nabyli prawo do świadczenia przed 1 stycznia 2011 r., tj. przed wejściem w życie ustawy nowelizującej.

Zgodnie z treścią wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 13 listopada 2012r. przepis art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 291, poz. 1707) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118 i 251), dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z 16 grudnia 2010 r., w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy, jest niezgodny z zasadą ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z chwilą ogłoszenia sentencji wyroku w Dzienniku Ustaw (co nastąpiło w dniu 22 listopada 2012 r.), na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP (Dz. U. z 1997, nr 78, poz. 483 ze zm.), utracił moc art. 28 ustawy nowelizującej z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie, w jakim przewidywał stosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS do osób, które nabyły prawo do emerytury przed 1 stycznia 2011r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy. Znaczy to, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, **które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r.**

Trybunał Konstytucyjny w rozpatrywanej sprawie stwierdził, że nie zajmował się istotą rozwiązania zawartego w art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Trybunał nie badał konstytucyjności obowiązku uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą jako warunku realizacji nabytego prawa do emerytury, lecz zastosowanie nowej treści ryzyka emerytalnego na podstawie art. 28 ustawy nowelizującej z 16 grudnia 2010 r. do osób, które w momencie jej wejścia w życie w dniu 1 stycznia 2011r. miały już ustalone i zrealizowane prawo do emerytury (uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r., str. 23). Innymi słowy dodany przepis art. 103 a ustawy emerytalnej znajduje nadal zastosowanie do emerytów, którzy dopiero po jego wejściu w życie w dniu 1 stycznia 2011 r. przeszli albo będą przechodzić na emeryturę, tj. nabyli prawo do tego świadczenia od dnia 1 stycznia 2011 r.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy należy w pierwszym rzędzie stwierdzić, że przedmiotem sporu jest fakt, czy wyrok Trybunału Konstytucyjnego i jego skutki prawne powodują jego zastosowanie do sytuacji prawnej ubezpieczonej.

Jak wynika z poczynionych ustaleń ubezpieczona nabyła prawo do emerytury w dniu 1 listopada 2007 r. Zostało to stwierdzone decyzją o przyznaniu prawa do emerytury z 12.12.2007r. Decyzją z 27 września 2011r. organ rentowy z urzędu wstrzymał wypłatę emerytury ubezpieczonej powołując się na treść art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 257, poz. 1726). Organ rentowy argumentował, że wypłata emerytury podlega zawieszeniu, gdyż ubezpieczona konstytuuje zatrudnienie. Nie ulega wątpliwości, iż A. D. była nieprzerwanie w okresie od 1.04.1992r. zatrudniona w KRUS OR w G..

W tej sytuacji pomimo tego, iż wyeliminowano z obrotu prawnego z dniem 22 listopada 2012 r. przepis art. 28 ustawy nowelizującej z dnia 16 grudnia 2010 r., to nie ma to wpływu na prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w Toruniu w sprawie o sygn. IV U 2193/11. Z uzasadnienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. wynika bowiem, że obowiązek rozwiązania stosunku pracy z dotychczasowym pracodawcą – jako warunek realizacji nabytego prawa do emerytury – nie będzie miał zastosowania do osób, które nabyły to prawo w okresie od 8 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2010 r. Ubezpieczona nabyła zaś prawo do emerytury w dniu 1 listopada 2007r.

Zaznaczyć zatem należy, że ubezpieczona nabyła prawo do emerytury od 1 listopada 2007r. tj. na podstawie przepisów, które przewidywały zawieszenie wypłaty emerytury wobec emerytów kontynuujących zatrudnienie bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywali je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, określonym w decyzji organu rentowego. Obowiązujący w tym czasie przepis art. 103 ust 2a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych stanowił, że prawo do emerytury ulega zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, określonym w decyzji organu rentowego. Dopiero ze względu na uchylenie cytowanego przepisu z dniem 8 stycznia 2009r. przez art. 37 pkt 5 lit. b) ustawy z 21 listopada 2008r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507) organ rentowy podjął na rzecz wnioskodawczyni wypłatę emerytury.

Tym samym organ rentowy miał ważną i obowiązującą podstawę prawną - art. 103 a ustawy emerytalnej - na mocy której wstrzymał wypłatę świadczenia wobec ubezpieczonej od dnia 1 października 2011r. w związku z kontynuowaniem przez nią zatrudnienia. Wobec prawidłowości decyzji z 27.09.2011r. oraz wyroku Sądu Okręgowego w sprawie o sygn. akt IV U 2263/11 brak było podstaw do uwzględnienia skargi ubezpieczonej.

Mając na uwadze powyższe Sąd - w oparciu o przepis art. 412 § 2 k.p.c. oddalił skargę o wznowienie postępowania jako bezzasadną w części, w jakiej ubezpieczona domagała się p wypłaty emerytury od 1.10.2011r. (pkt II sentencji wyroku).

Natomiast z uwagi na to, że organ rentowy decyzją z 24 stycznia 2013 r. wznowił wypłatę świadczenia emerytalnego A. D. od dnia 22 listopada 2012 r. (oraz uchylił decyzję z 27 września 2011r. w części dotyczącej zawieszenia wypłaty emerytury od 22 listopada 2012r.) Sąd na podstawie art. 477¹³ § 2 k.p.c. umorzył postępowanie w tym zakresie tj. w części dotyczącej podjęcia wypłaty emerytury na rzecz ubezpieczonej od dnia 22 listopada 2012 r. (punkt 1 sentencji wyroku).

Wniosek ubezpieczonej o wypłatę zaległych świadczeń wraz z odsetkami i z uwzględnieniem waloryzacji a także o przeliczenie świadczenia ze względu na staż pracy oraz z ustaleniem podstawy wymiaru emerytury z zastosowaniem podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z okresu 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu od daty 1 marca 2012r. Sąd przekazał do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., jako że jest to nowe żądanie, które dotychczas nie było przedmiotem rozstrzygnięcia organu rentowego i tym samym nie było przedmiotem rozstrzygnięcia w wyroku z 24 listopada 2011r. (punkt 3 sentencji wyroku).

Przewodniczący:

SSO Hanna Cackowska-Frank